

**ZAMIANA RÓL – OKUPACJA
WIDZIANA Z PERSPEKTYWY
RELACJI RODZINNYCH**

**BEATA ZIELIŃSKA
TADEUSZ BANOWSKI**

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania języka polskiego dla szkoły ponadpodstawowej poziom rozszerzony

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek
Recenzja merytoryczna – Dorota Dąbrowska
Bożena Świąch
Agnieszka Ratajczak-Mucharska
Katarzyna Szczepkowska-Szcześniak

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji:

Zamiana ról – okupacja widziana z perspektywy relacji rodzinnych

Klasa / czas trwania zajęć/lekcji:

III / 45 minut

Cele. Uczeń:

- odczytuje znaczenia dosłowne i symboliczne;
- wskazuje i nazywa relacje między bohaterami;
- wyjaśnia znaczenie tytułu;
- umiejscawia tekst w kontekście kulturowym.

Metody/techniki/formy pracy:

- praca z tekstami kultury;
- praca indywidualna, zespołowa;
- burza mózgów;
- metaplan.

Środki dydaktyczne:

- Ida Fink, *Zabawa w klucz*,
- obrazy: Andrzej Wróblewski, *Matka z zabitym dzieckiem*; Władysław Hasiór, *Czarny krajobraz I – Dzieciom Zamojszczyzny*; Zbigniew Libera, *Lego. Obóz koncentracyjny*; Izaak Celnikier, *Śmierć Janusza Korczaka*.

Opis przebiegu lekcji:

Część wstępna:

Określenie problematyki i celów lekcji, rozmowa na temat relacji rodzice – dzieci.
Wskazanie wojny i okupacji jako sytuacji zaburzających tradycyjne relacje i wartości.
Zwrócenie uwagi na los dzieci w czasie okupacji – odniesienie się do wiedzy historycznej uczniów.

Część właściwa:

1. Uczniowie pracują w czterech grupach – interpretują wskazane obrazy, wnioski zapisują w postaci metaplanu, a następnie prezentują na forum klasy.
2. Uczniowie, zanim otrzymają tekst, podają propozycje znaczenia tytułu, zastanawiają się nad problematyką utworu (burza mózgów), następnie czytają opowiadanie Idy Fink i określają sytuację, charakteryzują role przypisane bohaterom i wyjaśniają, na czym polegają odwrócone relacje ojciec – dziecko, weryfikują wstępne spostrzeżenia odnoszące się do tytułu.

Część podsumowująca:

Uczniowie formułują wnioski dotyczące wpływu wojny na relacje międzyludzkie, podają inne konteksty uzasadniające przedstawione argumenty.

Komentarz metodyczny:

Lekcja może stanowić cykl zajęć poświęconych okupacji w literaturze i kulturze. Zajęcia uczą samodzielności myślenia i wykorzystywania wiedzy z różnych etapów edukacyjnych. Zastosowane w lekcji metody kształtują umiejętność pracy w grupie, która jest elementem ułatwiającym komunikację i wspólne dochodzenie do rozwiązania problemu, oraz formę prezentacji – ważne elementy na rynku pracy. W trakcie lekcji kształcone są kompetencje: w zakresie rozumienia i tworzenia informacji, wielojęzyczności, technologii i inżynierii, osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się.

W przypadku uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi należy: zapewnić właściwe oświetlenie sali lekcyjnej i miejsca pracy, wykorzystać mocne strony ucznia, tworzyć atmosferę pracy sprzyjającą budowaniu pozytywnych emocji i doświadczeń, dostosować materiały i narzędzia do warunków i możliwości ucznia, np. w materiałach tekstowych powiększyć czcionkę, stosować zakreślenia, dostosować wymagania edukacyjne, stopień, np. wydłużyć czas pracy, umożliwić zapoznanie się z materiałem źródłowym w domu i udzielić wskazówek do pracy, zorganizować pomoc koleżeńską, stosować ocenianie kształtujące, wspierające ucznia, połączone z samooceną i oceną koleżeńską, wzmacniać ucznia pochwałą nawet za niewielkie postępy, a także udzielać informacji zwrotnej o tym, co uczeń robi dobrze, a w których miejscach popełnił błędy lub co wykonał źle, w jaki sposób może uzupełnić braki lub poprawić błędy oraz poinformować o tym, jakimi metodami może doskonalić swoje umiejętności.